

Home vie monen opettajan terveyden, työn ja toimeentulon

”Kaupunki on velvollinen järjestämään sairastuneelle opettajalle uuden työpaikan, mutta ei välttämättä pysty sitä tekemään, koska terveellisiä työpaikkoja ei ole tarjolla.”

Helsingin Sanomissa tuotiin esiin (HS Kotimaa 13.6.) rakennusten homeongelmat niihin sairastuneen näkökulmasta. Avaamme nyt kouluissa ja päiväkodeissa olevaa tilannetta. Pelottavan suuresta ongelmasta on yleisesti tiedossa vain jäävuorenhuippu. Haitoista muodostuvaa laskua maksetaan vielä monien sukupolvien ajan.

Aikaamme leimaava tulosajattelu on johtanut kilpailutukseen, joka on romahduttanut rakentamiskaupan remontointimoraalin ala-arvoiseksi tasolle. Halvin vaihtoehto osoittautuikin kalleimmaksi, kun huonosti tehtyä työtä joudutaan jo muutaman vuoden jälkeen korjaamaan. Opetushallituksen selvityksen mukaan samoja koulurakennuksia on korjattu jopa kolmeen kertaan ilman, että sairastavuus olisi vähentynyt. Vielä 2000-luvullakaan ei osata tai haluta rakentaa terveitä rakennuksia.

MEILLÄ helsinkiläisillä opettajilla on suuri huoli vallitsevasta tilanteesta. Eikä vähiten siksi, että olemme itse homeen sairastuttamina joutuneet luopumaan työstämme. Surullisinta on, että meillä on aivan liian monta kohtalotoveria.

Home sairastuttaa ihmisiä eri tahtiin. Sairastunut pöhtii ehkä kauankin, ennen kuin lähtee selvittä-

mään, onko kyseessä enemmän kuin normaali flunsa. Joskus sisäilmamyrkyt ehtivät tehdä tuhojaan liian kauan ennen ihmisen reagoimista asiaan. Osa altistuneista tulee homeelle allergiseksi, jotkut sairastuvat astmaan. Ei vielä tiedetä, mitä kaikkea kosteusvaurioista aiheutuvat supermyrkyt voivat ihmiselle aiheuttaa, eikä lääketiede pysty todentamaan kaikkia sen aiheuttamia tuhoja ihmisen terveydelle.

Kun ensimmäiset oireillevat kertovat epäilystään esimiehelleen, ei asiaa välttämättä oteta vakavasti, koska suurin osa työyhteisöstä ei vielä reagoi. Muutkin saattavat oireilla, mutta eivät osaa liittää sitä homeesta johtuvaksi. Sairastunut saatetaan leimata luulosairaaksi tai vähintäänkin laiskuriksi. Jos sisäilmatutkimukset lopulta tehdään, tieto kosteusvauriosta on saatettu jättää kertomatta työyhteisölle. Kenellä on selkärangaa ottaa vastuuta ihmisten terveydestä?

RESURSSIEN puute on yleisin selitys sille, ettei todettuja kosteusvaurioita lähdetä heti korjaamaan. Remonttiin myönnettyjä rahoja on myös käytetty johonkin tärkeämpään, ja kosteusvaurioremontteja on lykätty vuosi toisensa jälkeen. Mikä on tärkeämpää kuin työnteekijöiden ja oppilaiden terveys?

Sisäilmatutkimukset eivät aina välttämättä paljasta koko totuutta rakennuksen tilanteesta, eivätkä menettämät riitä todentamaan kaikkia rakennuksen vaurioita ja niiden aiheuttamia haittoja. Jos rakennuksen omistaja ei totea terveyshaittaa, jää sairastunut yksin oireidensa kanssa. Kyseisessä tilanteessa diagnoosia altistumisesta ja mahdollisesta ammattitaudista ei tee työ-

terveyslääkäri eikä työterveyslaitos. Ymmärrystä edelleen melko vieraan ilmiön kanssa painivalle työntekijälle ei löydy ehkä mistään.

Homeongelma on johtanut tilanteisiin, joissa homeen sairastuttamat ihmiset ovat jääneet ilman työtä. Opettajan kallis koulutus menee hukkaan, kun työntekijä joutuu luopumaan ammatistaan mahdollisesti jo uran alkuvaiheessa. Edessä voi olla ammatinvaihto, jos se on edes mahdollista sairauden aiheuttamien rajoitusten vuoksi.

KANSANLÄKELAITOKSEN mukaan kaupunki on velvollinen järjestämään sairastuneelle opettajalle uuden työpaikan, mutta kaupunki ei välttämättä pysty sitä tekemään, koska terveellisiä työpaikkoja ei ole tarjolla. Seuraavaksi hyvin koulutettu opettaja saatetaan ohjata työttömyyskortistoon. Tilanteessa, jossa Kela on evännyt opettajan sairauspäivärahan ja vakuutusyhtiö maksusitoumuksen ammattitautitutkimuksiin, on sairastunut jäänyt ilman mitään toimeentuloa ja oikeusturvaa.

Entä sitten nuoret ja lapset? Pahimmillaan altistus homeille alkaa päiväkotiyössä ja jatkuu kouluajan. Ehtivätkö he edes työikäisiksi ennen kuin ovat menettäneet terveytensä? Vanhempien olisi syytä selvittää, millaisessa sisäilmassa oma lapsi viettää suuren osan ajastaan. Näkyvät myrkyt tekevät hidasta mutta varmaa tuhoaan ihmisen elimistössä ensimmäisestä altistumisesta saakka. Hinta välinpitämättömyydestä on kallis.

Sarianne Pirinen
Marja Veteläinen
Pirkko Kannas
opettajia
Helsinki